

ПРАПАНОВЫ ТУРСЕЗОНА

Бабуль — у Індыю, маладых — у Грузію, цікаўных — у Беларусь

Як заўважаюць тураператары, нашы турысты «выраслі, разбіраюцца ў краінах і культурах, разумеюць, што трэба ўлічваць кошт візы». Такія напрамкі, як Турцыя, Балгарыя, адпрацаваны настолькі «ў плюс», што сёння самі падарожнікі могуць багата расказаць пра гэтыя краіны. Часам і паважны ўзрост не ўплывае на беларусаў, бабулі і дзядулі не баяцца працяглых пералётаў. Нашы пенсіянеры могуць паляцець на Шры-Ланку і ў Індыю.

Самі для сябе

І хоць асноўная маса адпачывальнікаў выбірае традыцыйны напрамак, сёння агенцтвы могуць выправіць турыстаў фактычна ў любую кропку свету. Дарэчы, попыт на экзотыку быў заўсёды. У асноўным беларусы цікавяцца Азіяй, але часам пытаюцца пра адпачынак ля акіяна, на астравах, куды складана дабрацца. Па такіх напрамках цяжка спланаваць адпачынак самастойна, бяспрэчна, спецыяліст зможы падабраць найлепшы варыянт.

Паступова прырастае колькасць і тых, хто гатовы адкрываць свет па ўласна распрацаванай праграме. Турыст стаў менш пужлівым, людзі самі складаюць маршруты, браніруюць гатэлі, часта выбудоўваюць праграму з мінімальным бюджэтам, падарожнічаюць па замежжы аўтастопам. Да паслуг жа тураператараў часцей звяртаюцца тыя, хто прагне камфорту.

Самыя даступныя па кошыце сёння Балгарыя, Чарнагорыя, Егіпет. Чарнагорыя ў сярэднім пацягне 800 еўра на 10 дзён на дваіх, Балгарыя столькі ж. Турцыя на дваіх ад тысячы долараў на ўсё ўключана ў атэлях ад трох зорак, «чацвёркі» і «пяцёркі» ідуць за 1200—1500 і вышэй. Летам у Егіпце спякотна, таму выбіраем туды ў міжсезонне (цэны ад 800 долараў).

Не морам адзіным

Насамрэч, многім турыстам, якія выбіраюць толькі такі адпачынак, як «гатэль ды плясак», усё роўна, куды ляцець. Такіх людзей шчыра шкада. У кожнай краіне ёсць што паглядзець, і апэратары вам могуць гэта падказаць. Схадзіце на кірмашы той жа

Турцыі, пачастуйцеся іх прысмакамі, пазнаёмцеся з рэлігіяй розных краін, не абмініце экскурсій па старажытнай Грэцыі. Адчуце дух кожнай мясціны. Выбійцеся ўглыб краін, гэта моцна мяняе святаўспрымання, часам пасля такіх адкрыццяў людзі пачынаюць больш цаніць тое, што маюць на радзіме.

Паляўнічыя за эмоцыямі сёння выбіраюць экскурсійныя туры па Еўропе. Прычым сярод іх ёсць і такія, што складаюцца з чыстай «экскурсіёнкі» (калі наведваюцца сталіцы і гарады розных краін), і тыя, дзе пазнавальныя падарожжы спалучаюцца з адпачынкам на моры. Адным з такіх цікавых і запрабаваных сёння напрамкаў з'яўляецца іспанскі. У кошт уваходзіць праезд, пражыванне ў транзітных гатэлях са сняданкамі, экскурсіі па праграме. Давядзецца яшчэ расквашліцца на візу, асобныя экскурсіі ці ўваходныя білеты ў музеі. Ёсць яшчэ экскурсійныя туры з адпачынкам у Харватыі, Чарнагорыі, Грэцыі, але іх менш.

Як заўважаюць тураператары, у апошнія гады людзі сталі пільгацца пра зніжкі, надта часта пачалі гучаць словы «гарачыя туры». Як правіла, падобных тураў не бывае летам. Якім бы ні быў крызіс, запаўняльнасць гатэляў у сезон — 98—99 працэнтаў. І падобныя пецёўкі — рэдкасць. Так, вы можаце паляцець танна, але страціце ў якасці. Затое «гарачыя туры» можна шукаць у міжсезонне.

Калі ж людзі хочучь сэканоміць, — самае простае, гэта раньне браніраванне. Так, турысты, якія планавалі летні адпачынак з кастрычніка-лістапада, сэканомілі на пецёўцы 40 працэнтаў (прычым зніжка ідзе і на пералёт, і на пражыванне).

Невядомая Літва

Тым, хто аддае перавагу адпачынку ў краінах па суседству, трэба ведаць, што ў гэты сезон вы зможце адкрыць для сябе нешта новае. Напрыклад, вы ўпэўнены, што ўжо добра вывучылі Літву? Так, сёння там чакаюць турыстаў і ў менш нам вядомай заходняй частцы. Прычым тут багата прапаноў для гасцей з рознымі запытамі: гэта можа быць падарожжа на караблі па дэльце Нёмана, прагулка па пясчаных дзюнах Куршскай касы, назіранне ў дзікай прыродзе за птушкамі. У Клайпедскім рэгіёне прапануюць наведаць выставы, музеі, начныя клубы. Можна самім скласці маршрут ці звярнуцца ў цэнтр турыстычнай інфармацыі, які ёсць у кожным самакіраванні (напрыклад, Клайпедская акруга складаецца з сямі самакіраванняў). Тут падкажуць і што паглядзець, і як падарожнічаць (на аўто, веласіпедзе ці грамадскім транспарце), дзе паесці і спыніцца на начлег. Дзень у Літве для аднаго чалавека можа абысціся ад 10 да 100 еўра. Усё залежыць ад таго, што вы выбіраеце: прыватны сектар (тут развіты сельскі турызм) ці гасцініцу, кавярню ці рэстаран.

Сонечнае вяселле

Усё часцей беларусы сталі выбіраць адпачынак у Грузіі. Людзі спакушаюцца не толькі на мора, горы, пляжы з «магнітным» пляском, вабяць іх і традыцыі краіны. Так, адна з прапаноў ад турагенцтваў — зладзіць у краіне вяселле па грузінскіх традыцыях. Прычым распішуць маладых там незалежна ад таго, грамадзянамі якой краіны яны з'яўляюцца. Гасцей навучаць народным танцам і пакажуць, як весці застолле. Таксама сярод прапаноў у гэтым кірунку — вінныя туры, гістарычныя, паломніцкія, аздараўленчыя. Асноўны расходны артыкул для бела-

Фота БЕЛТА

русай, якія выбіраюць такі адпачынак, — пералёт, само ж пражыванне і харчаванне ў Грузіі недарагое. Як запэўніваюць тураператары, калі ў нас два чалавекі сходзіць у рэстаран і выйдучь адтуль паўгалодныя, то ў Грузіі за такую ж суму чатыры турысты добра «пагудзіць», чачы выпіюць і «Дзе ж ты, мая Суліко» праспяваюць. Суткі эканом-класа, толькі са сняданкамі, у Грузіі могуць каштаваць 17—20 долараў.

Круіз танней за гатэль?

Падарожжа на марскім лайнеры, дзе круглыя суткі віруе жыццё, з заходам у парты розных краін з найпрыгажэйшымі мясцінамі — гэта казка? Аказваецца, не. У Беларусі ўжо больш за сем гадоў прадаюцца такія марскія падарожжы. Выбіраць можна з 10 тысяч маршрутаў, на лайнеры ад 4 да 6 зорак, працягласцю ад 4—5 дзён да больш доўгай кругасветкі (звыш 100 дзён). Умяшчальнасць лайнера ад 2,5 тысячы да 6 тысяч толькі турыстаў (плюс каманда). На борце могуць быць нават паслугі, якіх не сустрэнеш і на дарагіх курортах. Уявіце, людзі знаходзяцца пасярод мора, а на лайнеры — ледзяны каток, сёрфінг, скалалажанне, тарзанка, бары, што плава-

юць паміж палубамі, жывыя расліны і трава, цэлыя вуліцы, па якіх можна гуляць...

Магчыма, стрымлівае развіццё такога адпачынку боязь «марской хваробы». Але гэта міф, што там можа загідаць. Фактычна амаль усе перамяшчэнні начныя. Хуткасць лайнера 40—45 км у гадзіну. Плюс там ёсць антыгайданкавая сістэма. Як заўважае прадстаўнік кампаніі, якая адной з першых пачала прапаноўваць такія падарожжы беларусам, у міжсезонне круіз на лайнеры можа быць таннейшы за адпачынак у Егіпце. Напрыклад, летась у лютым каюта без акна на лайнеры 5 зорак з Гаваны з заходам у Беліз, Гандурас і Мексіку каштавала на дваіх 400 еўра (плюс авіяпералёт). І гэта на 8 дзён! Бываюць такія смешныя цэны, калі на рынак выходзяць новыя кампаніі. Самае папулярнае сёння Міжземнамор'е. Больш прасунутыя падарожнікі выбіраюць і Паўднёва-Усходнюю Азію, і Лацінскую Амерыку, і Кубу (там знаходзяцца парты, адкуль пачынаюцца круізы). Сярод запатрабаваных марскіх падарожжаў — круізы па нарвежскіх фіёрдах. Уласна, некаторых беларусаў спыняе няведанне замежнай мовы і такім лепш падыдуць падарожжы з партоў у Піцеры.

Актыўная Беларусь

Аматарам актыўнага адпачынку зусім не абавязкова траціцца на цяжкія самалёты. Цікавыя варыянты зусім побач. Чаму б, напрыклад, не выбрацца ў беларускую байдараную аграсядзібу «Узлянка». Лазня па-чорнаму, сапраўдная травяная плячоўка для гульні з мячом, тарзанкі вісяць ля вады, тэніс, бадмінтон, дартс, веласіпеды, прагулка на балота, выбіраюць — што дастадыбы. Пражыванне ад 20 да 30 рублёў, байдараная экскурсія ад 10 да 25 рублёў на чалавека. Уласна, сёння гаспадары многіх аграсядзіб прапануюць насычаны праграмы, на іх базе могуць быць міні-фермы і этна-музеі, хтосьці праводзіць майстар-класы (ад гатавання і дызайнерскіх урокаў, да збору зёлак і аздараўляльнай гімнастыкі).

Мяняецца і арганізаваны адпачынак для заездных турыстаў. Напрыклад, асобныя тураператары ўжо распавядаюць гасцям з Расіі пра «беларускі кландайк», паданні, чароўныя мясціны, і нават «агурочныя вёскі», сярод навінак, на якія завабляюць суседзяў — экскурсіі па знакавых мясцінах са спыненнем у гатэлях з відам на старадаўнія замкі.

Алена ДЗЯДЗЮЛЯ.
dziadziula@zviazda.by

ДЗЕ РОБЯЦЬ ВАЗЫ ДЛЯ ШЭЙХА

Вытворчы турызм на шклозаводзе «Нёман» набірае абароты

У гэтым годзе паток турыстаў на прадпрыемства значна павялічыўся. У асобныя дні тут прымаюць да 20 груп — як беларускіх, так і замежных. За апошні час узрасла колькасць турыстаў з Прыбалтыкі і Польшчы.

Усплёск вытворчага турызму на завод у Бярозаўку пачаўся летась,

калі на прадпрыемстве пабывала больш за 16 тысяч наведвальнікаў. Сёлета плануець прыняць значна больш. Экскурсавод завода Тамара Кенць паведаміла, што дзямі сустракалі некалькі груп з Эстоніі, Расіі, Казахстана. Часта прыязджаюць турысты, якія праходзяць аздараўленне ў беларускіх санаторыях. Ахвотна прымаюць на заводзе і адзіначка. Кожны, хто спыніцца каля завода альбо прыедзе

спецыяльна, можа разлічваць на экскурсію.

— Вытворчасць шкляных вырабаў выклікае інтарэс, бо ў нас гэта ручная работа, і сам працэс, вядома, зачароўвае, — заўважае Тамара Кенць. — Таксама пры наведванні нашага музея кожны турыст атрымае ў падарунак хрустальны сувенір.

У музеі сабраны самыя ўнікальныя вырабы, якія ствараюць мясцовыя майстры. Адсюль ідуць сувеніры на «Славянскі базар», «Фэстываль нацыянальных культур», хакейныя і футбольныя турніры, розныя святы і конкурсы...

Калі гаварыць пра модныя тэндэнцыі, то некаторыя вярнуліся з 80-х гадоў мінулага стагоддзя. Напрыклад, у той час стваралася шкляная чорна-белая калекцыя ваз, але на вырабы не было попыту. Сёння вазы выдатна ўпісваюцца ў сучасны стыль хай-тэк, якому ўласціва шырокае прымяненне шкла. Прыгожа выглядаюць вырабы з дымчатага і матавага шкла. Майстар вырабляе іх па асобнай тэхналогіі, шліфоўка таксама адбываецца ўручную.

У свой час вырабы з такога шкла прыйшліся да густу арабскаму шэйху, і набор быў адпраўлены ў Эміраты.

— Еўропа любіць мінімалізм, а Усход — больш яркія і мудрагелістыя формы, — кажа Тамара Кенць. — Многа вырабаў робіцца па індывідуальных замовах. Аднойчы на заводзе атрымалі заказ на хрустальную калярвовую Шапку Манамаха. Праўда, імя заказчыка не выдаецца.

Ёсць свае сакрэты і ў майстроў. Напрыклад, як дасягнуць эфекту мармуру альбо стварыць на вырабах карціну. Дарэчы, гэтым займаецца мастак Раміль Мазітаў, які ал-

мазам піша па шкле розныя выявы, партрэты альбо пейзажы.

Найбольш цікава назіраць за работай шкляроў, якія працуюць каля гарачых печаў. Відовішча сапраўды магічнае. Бо цяжка адарваць позірк ад шкляной масы, якая льецца, накручваецца, рэжацца і выдуваецца майстрам. Кожны робіць свой від прадукцыі. Нават у вытворчасці простых, здаецца, рэчаў ёсць свае нюансы. Напрыклад, для еўрапейскіх заказчыкаў стаканы для віскі робяць толькі ручным спосабам, бо сценка іх павінна быць тонкай, як лісток паперы. На вытворчай лініі такога не атрымаеш, тлумачыць спецыяліст завода.

Падчас экскурсіі можна даведацца, чым адрозніваецца шкло ад хрусталу. Аказваецца, шкло больш цёплае і награвецца ад рук, а хрусталь — не. Да таго ж ён і больш трывалы, яго складаней разбіць. Калі глядзець праз шкло, выява будзе трохі павялічанай, хрусталь прадметы раздвойвае, але не павялічвае. Хрустальны «дзынь» звонкі і значна даўжэйшы.

Маргарыта УШКЕВІЧ.
margo@zviazda.by

